

Samen met de clubkadercoach aan de slag met trainersbegeleiding.

Trainers en coaches hebben grote invloed op het sportplezier van je leden. Als leden meer sportplezier beleven dan blijven ze langer lid, zetten ze zich vaker als vrijwilliger in en trekken zij bovendien eerder nieuwe leden aan. Om dit te realiseren is het belangrijk dat trainers en coaches niet alleen sportinhoudelijk, maar ook pedagogisch en didactisch bekwaam zijn. Daar helpt de trainersbegeleider bij.

Wat doet een trainersbegeleider?

De trainersbegeleider richt zich op de pedagogische en didactische ontwikkeling van trainers en coaches op de club. Maar hoe kun je als club dan trainersbegeleiding introduceren en normaal maken? Daar is de clubkadercoach voor in het leven geroepen.

De clubkadercoach helpt de club met het opzetten, uitvoeren en borgen van trainersbegeleiding op de club. Hoe dat precies werkt vertellen we je in onderstaande video:

Op meer dan 200 sportclubs is trainersbegeleiding door een clubkadercoach geïntroduceerd. En mét succes. Trainers en coaches hebben meer plezier, blijven langer actief en er ontstaat een positievere sportcultuur. Leden ervaren meer sportplezier en zullen zich nóg beter ontwikkelen op sportief, sociaal en persoonlijk vlak. Om trainersbegeleiding goed te borgen binnen de club doorloop je vijf verschillende fases:

Fase 1

voorbereiden

1a: Zorg voor de juiste randvoorwaarden voor de introductie van trainersbegeleiding door de clubkadercoach. Voordat het bestuur trainersbegeleiding wil normaliseren op de club met behulp van een clubkadercoach moet je aan de volgende randvoorwaarden voldoen:

- Er is een opdrachtgever/contactpersoon in het bestuur van je club die beschikbaar en bereid is om mee te denken en de visie m.b.t. trainersbegeleiding uitdraagt.
- Er is een contactpersoon vanuit de technische commissie (of een hoofdtrainer) die een actieve bijdrage kan leveren aan trainersbegeleiding.
- De club heeft een visie op trainersbegeleiding en het pedagogisch klimaat binnen de club.
- Er is technisch beleid met aandacht voor pedagogisch sportklimaat en kwaliteit van kader.
- Er is draagvlak bij de meerderheid van het bestuur (en een stabiel bestuur).
- Er is draagvlak bij de meerderheid van de technische commissie en trainers-coaches.
- Er is bereidheid om een trainersbegeleiding bijscholing te volgen voordat de clubkadercoach het stokje overdraagt.
- De club heeft trainersbegeleiding als prioritair beleidsthema vastgesteld.

1b: Vind een geschikte clubkadercoach

De rol van clubkadercoach wordt vaak uitgevoerd door een buurtsportcoach (of andere sportprofessional), die gedurende een seizoen de club ondersteunt bij het opzetten en normaliseren van trainersbegeleiding. Je kunt hiervoor contact opnemen met jouw gemeente, sportbond of lokale sportservice organisatie om te kijken of zij een geschikte

clubkadercoach kunnen aanbieden. Mocht dat niet het geval zijn, neem dan contact op met NOC*NSF via clubkadercoach@nocnsf.nl.

Vind intern een geschikte clubkadercoach.

Als er geen geschikte clubkadercoach aanwezig is in de directe omgeving, dan kun je kiezen om zelf trainersbegeleiders op te leiden via de sportbond en via NOC*NSF. Meerdere bonden hebben een eigen opleiding voor de rol van trainersbegeleider. Mocht jouw bond dat niet hebben dan is de opleiding Trainersbegeleiding wellicht een uitkomst.

Denk voor de werving van trainersbegeleiders ook eens aan ouders van leden. Zitten daar mensen bij die een achtergrond in pedagogiek en/of het onderwijs hebben? Tijdens de werving is het belangrijk om te vermelden dat de clubkadercoach of trainersbegeleider geen sporttechnische kennis hoeft te hebben om de rol goed te kunnen vervullen. De focus ligt echt op pedagogisch en didactisch vlak.

1c: Opdrachtformulering

Is de clubkadercoach gevonden? Ga dan vervolgens samen aan de slag met de opdrachtformulering. De clubkadercoach helpt jouw club met het schrijven van een goede opdrachtformulering. Idealiter zijn er naast een vertegenwoordiging vanuit de vereniging (bestuur en technische commissie/trainer) ook een contactpersoon bij de gemeente of bond betrokken bij de opdrachtformulering. Vaak zijn er meerdere gesprekken nodig om tot een goede opdrachtformulering te komen.

Om tot een goede opdrachtformulering te komen zijn onderstaande zaken van belang:

- Met welke concrete punten gaat de clubkadercoach aan de slag rondom trainersbegeleiding?
- Wat is het doel van de trainersbegeleiding en wanneer moet dit behaald worden?
- Welke belangrijke mijlpalen kunnen tussentijds benoemd worden?
- Hoe gaat de clubkadercoach dit praktisch doen? Denk aan de aanwezigheid op de club, het aantal uren, de beschikbare dagen.
- Welke bijdragen moeten de club zelf, de bond en de gemeente leveren?
Wat heeft de clubkadercoach van hen nodig om succesvol te kunnen zijn?
Denk aan de actieve bijdrage vanuit de club, de bereikbaarheid, de inzetbaarheid, de mogelijkheid tot ondersteuning bij randvoorwaardelijke of sporttechnische vragen.
- Welke visie heeft men op de borging van trainersbegeleiding bij de club?

Als de opdrachtformulering helder is dan raden we aan om deze een paar weken te laten rusten voordat de clubkadercoach echt van start gaat. Er kan namelijk sprake zijn van voortschrijdend inzicht met betrekking tot de randvoorwaarden of behoeften. Bijvoorbeeld doordat de clubkadercoach andere trainers-coaches spreekt of ergens tegenaan loopt. Vaak is er ook sprake van een vraag-achter-de-vraag bij het bestuur, waardoor de 'echte' ondersteuningsbehoefte soms pas na een tijdje naar boven komt.

Bouw daarom na de opdrachtformulering een onderzoeksfase in van 3 tot maximaal 12 weken, met als doel om de opdrachtformulering aan te scherpen of indien nodig aan te passen.

Evaluatiegesprek

Plan na deze periode een evaluatiegesprek in met betrokkenen bij de club, de gemeente en de bond. Durf de opdracht indien nodig bij te stellen, zodat de clubkadercoach (of eventueel de vereniging) aan de slag gaat met de daadwerkelijke ondersteuningsbehoefte van de club. Uit een evaluatiegesprek kan dus naar voren komen dat het toch beter is om de clubkadercoaching later te starten. Bijvoorbeeld doordat er een andere behoefte is of als de randvoorwaarden nog niet op orde blijken te zijn. Of als er te weinig draagvlak is of geen opvolgers te vinden zijn voor de trainersbegeleiding. Als er in de onderzoeksfase geen opvolgers in beeld zijn die de trainersbegeleiding kunnen overnemen na het vertrek van de clubkadercoach, dan is een 'pas op de plaats' noodzakelijk. Voor een goede borging is het immers noodzakelijk dat er opvolgers zijn, die door de clubkadercoach ingewerkt en begeleid kunnen worden, en de trainers-coaches kan blijven begeleiden na het vertrek van de clubkadercoach. Opvolger(s) zijn noodzakelijk voor een goede overdracht en borging van trainersbegeleiding, omdat de inzet van de clubkadercoach als professional op de club (meestal) tijdelijk is.

Fase 2

opstarten

In fase 2 gaat de clubkadercoach aan de slag op de club. Zorg dat de clubkadercoach een goede start maakt op de vereniging door hem voldoende zichtbaar te maken en draagvlak te creëren voor trainersbegeleiding en de rol van de clubkadercoach daarbij.

Dit kunnen jullie samen onder andere doen door:

- Geef de clubkadercoach een jas of trui met 'Clubkadercoach'.
- Stel de clubkadercoach voor bij de ALV, op de website, in de nieuwsbrief, in een mailing naar leden en ouders, in commissies of via appgroepen met trainers-coaches en ouders. Laat weten wat de clubkadercoach voor iedereen kan betekenen en hoe ze de clubkadercoach kunnen bereiken.
- Organiseer voor trainers-coaches een startbijeenkomst, die je als volgt kunt inrichten: stel de clubkadercoach voor en vertel over de opdracht om trainers-coaches te ondersteunen en hun plezier - en het plezier bij sporters - te vergroten. Laat de video 'De Clubkadercoach introduceert trainersbegeleiding op de club' zien en laat trainers-coaches even nadenken over hoe ze zichzelf scoren en waar ze goed en minder goed in zijn. Bied aan om hen te helpen om nog beter te worden via trainersbegeleiding. • Organiseer een trainersbijeenkomst met de training '4 inzichten over trainerschap'.
- Zorg dat de clubkadercoach regelmatig aanwezig is bij trainingen, wedstrijden, langs het veld en in de kantine.
- Organiseer (met medewerking van de clubkadercoach, de bond en de gemeente) een informatieavond over clubkadercoaching voor vrijwilligers, leden en ouders. Voor ouders kun je ook een aparte avond organiseren, zoals bijvoorbeeld Lang Leve de Sportouder.

trainersbegeleiding en de rol van de clubkadercoach daarin. Draagvlak moet gecreëerd worden bij zowel de trainers-coaches, de (technische) commissies als bij de ouders om zo een cultuurverandering te stimuleren. Dit kan je doen door:

- De clubkadercoach te introduceren als iemand die komt ondersteunen en ontzorgen. Maak duidelijk dat de clubkadercoach niet komt vertellen wat anderen moeten doen.
- Stel de clubkadercoach op als ondersteuner/coach en stel veel vragen om trainers-coaches en coaches goed te leren kennen, en in te kunnen spelen op hun ondersteuningsbehoefte.
- Blijf benadrukken wat het doel is, namelijk het sportplezier vergroten bij spelers en trainers-coaches en de trainers-coaches nog beter maken dan ze al zijn.
- Doe een ledenonderzoek, om te achterhalen wat leden en hun ouders belangrijk vinden. Uitkomsten kun je gebruiken om eventuele kritische trainers-coaches of bestuursleden te overtuigen van het belang van aandacht voor didactische en pedagogische vaardigheden.
- Investeer in de kennismaking van de clubkadercoach met trainers-coaches. Bouw een vertrouwensband op door te luisteren naar hun vragen en ze serieus te nemen.
- Verbind de clubkadercoach met sleutelfiguren binnen de club, die de visie met jou willen uitdragen en hieraan willen bijdragen. Bij voorkeur een bestuurslid, iemand vanuit de technische commissie en/of een hoofdtrainer, een ouder of lid met een pedagogische of onderwijsachtergrond.

Fase 3 uitvoeren

De clubkadercoach helpt tijdens de uitvoeringsfase met het opzetten, organiseren en uitvoeren van trainersbegeleiding. De grootste uitdagingen in deze fase zijn:

1. De beperkte tijd die (jonge) trainers-coaches kunnen en willen investeren in trainersbegeleiding
Tijdgebrek bij trainers-coaches is een lastig punt voor clubkadercoaches in de organisatie van trainersbegeleiding. Met name jonge trainers-coaches komen kort voor de training naar de club, en moeten vaak direct na de training zelf sporten. In de opleiding tot clubkadercoach leert de clubkadercoach hoe je hier slim mee om kan gaan.
2. Weerstand bij trainers-coaches
Niet alle trainers-coaches staan open voor feedback en begeleiding. Voor een deel heeft de clubkadercoach hier invloed op. Het meest wenselijk is natuurlijk om trainers-coaches te begeleiden die openstaan voor trainersbegeleiding en die bij voorkeur zichzelf aanmelden. Het selecteren van trainers-coaches door een bestuur of technische commissie kan - ondanks goede bedoelingen - verkeerd uitpakken.
3. Opzetten van een netwerk van mensen op de club, dat zich met dit thema bezighoudt (en bezig blijft houden als de clubkadercoach weer vertrekt)
De clubkadercoach is een tijdelijk professional binnen de vereniging, die trainersbegeleiding van trainers-coaches op pedagogisch en didactisch gebied normaal maakt. Dat betekent dat de clubkadercoach tijdens zijn aanwezigheid trainersbegeleiders binnen de club kan begeleiden. De opleiding kan ook gevolgd worden bij de sportbond of via Opleiding - Sportopleidingen.

Fase 4

overdragen en borgen

voorkeur vanaf het begin van het traject – kundige opvolgers zijn die de regie over de trainersbegeleiding kunnen overnemen. Middelen zoals financiering en opleidingen zijn daarvoor nodig, zodat de trainersbegeleiders en daarmee dus ook de trainers-coaches zich kunnen blijven ontwikkelen. Wijs daarnaast binnen het bestuur iemand aan die de eindverantwoordelijkheid draagt voor trainersbegeleiding zodat de continuïteit wordt geborgd. Zorg daarnaast dat trainersbegeleiding in het beleid wordt geborgd, blijf het onderwerp agenderen en leg het belang ervan vast in de clubwaardes. Deze tips helpen bij een goede borging:

- Betrek de technische commissie bij de voortgang, de successen en de knelpunten. Houd ze goed op de hoogte en zorg dat de lijnen kort zijn.
- Bespreek met het bestuur, vanaf het moment dat de trainersbegeleiding wordt gestart, ook direct de borging ervan in het beleid.
- Deel succesvolle praktijkverhalen van trainers-coaches en leden met alle betrokkenen binnen de club en daarbuiten (trainers-coaches, leden, sportservice bedrijven, gemeente en bond).
- Zet in op meerdere trainersbegeleiders! Dit zorgt voor meer continuïteit. Daardoor is ook de belasting per persoon lager waardoor mensen eerder zullen instemmen om trainersbegeleider te willen worden.
- Zorg voor een duidelijke functieomschrijving en sluit een vrijwilligersovereenkomst met de trainersbegeleider om de functie officieel te maken.

Hoe zorg je voor deskundige opvolgers voor trainersbegeleiding?

Onderstaande tips helpen daarbij:

- Het blijkt dat trainersbegeleiders veelal uit de bestaande vrijwilligers- /trainerspool komen. Er zijn ook goede ervaringen met leden en ouders van jeugdleden, die nog geen vrijwilliger waren maar zelf bijvoorbeeld een pedagogische opleiding hebben of in het onderwijs werken.
- Richt een nieuwe commissie op die zich bezighoudt met trainersbegeleiding (pedagogisch didactisch), het pedagogisch sportklimaat en sportplezier.
- In het kader van kwaliteit en effectiviteit is het zeer wenselijk dat de nieuwe trainersbegeleiders een scholing volgen. Een buddysysteem is ook een goede optie om trainers-coaches van elkaar te laten leren.
- Bij voorkeur draait de trainersbegeleider/opvolger deels mee met de clubkadercoach, voordat de clubkadercoach vertrekt. Zo wordt hij of zij geleidelijk geïntroduceerd bij de leden en trainers-coaches. Hierdoor doet de opvolger veel kennis en ervaring op.
- Bekijk of een (vrijwilligers)vergoeding voor de verantwoordelijke trainersbegeleider mogelijk is.

Behalve de zorg voor het vinden van geschikte opvolgers is het ook van belang om trainersbegeleiding in het beleid te verankeren. Deze tips helpen daarbij:

- Agendeer de onderwerpen trainersbegeleiding, sportplezier en pedagogisch sportklimaat in de ALV, bestuursvergaderingen, commissievergaderingen, ouderavonden, ledenbijeenkomsten, etc. Maak het een vast bespreekpunt en vertel over de voortgang, de successen en de ervaringen van trainers-coaches en leden.
- Stel de clubwaardes vast met de trainers-coaches, het bestuur en de technische commissie. Beantwoord vragen zoals: wat vinden we belangrijk, wat is onze speelwijze, hoe gaan we met elkaar om? Maak de clubwaardes zichtbaar voor alle leden en ouders en draag dit actief naar buiten door hierover te communiceren. Je kunt dit al in de uitvoeringsfase oppakken door in de 1-op-1 begeleiding de trainersvisie te bespreken.

Fase 5

nazorg

Na de overdracht en borging gaan de nieuwe trainersbegeleiders van de club zelfstandig aan de slag. Het is echter prettig dat ze nog wel ergens terecht kunnen als ze vragen hebben of extra ondersteuning nodig hebben.

Een verenigingsondersteuner of buurtsportcoach die de club goed kent kan die nazorg leveren op het gebied van trainersbegeleiding en pedagogisch sportklimaat. Het is wenselijk dat diegene toegankelijk en goed benaderbaar is en enkele keren per jaar proactief de club benaderd om met elkaar te bespreken hoe het met de trainersbegeleiding op de club gaat.

Is jouw club er klaar voor om met trainersbegeleiding aan de slag te gaan?

Neem dan contact op met de contactpersoon van jouw gemeente, sportbond, lokale sportserviceorganisatie of met NOC*NSF via: clubkadercoach@nocnsf.nl.

